

ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 86 0 П 001880 11 Рев
Бања Лука, 15.8.2012. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Биљане Томић, као предсједника вијећа, Росе Обрадовић и Дарка Осмића, као чланова вијећа, у правној ствари тужитељице Ј. М. из Н., РХ, коју заступа И. А., адвокат из М., Ул. ..., против тужене Општине Ш., коју заступа Правобранилаштво РС, сједиште замјеника у Д., ради утврђења права власништва на стану, в.с. 20.000,00 КМ, одлучујући о ревизији тужитељице против пресуде Окружног суда у Добоју број 86 0 П 001880 11 Гж од 12.10.2011. године, на сједници одржаној 15.8.2012. године донио је

ПРЕСУДУ

Ревизија се одбија.

Образложење

Првостепеном пресудом Основног суда у Модричи број 86 0 П 001880 08 П од 11.4.2011. године одбијен је захтјев тужитељице да се утврди да је, као законска насљедница иза умрле мајке М. Д., власник двособног стана који се налазио у Ш., Ул. ... бр. ..., површине ... м2, који је порушен и захтјев да се обавезе тужена да јој на име тог стана обезбиједи и преда у посјед и својину други одговарајући двособан стан исте површине, изграђен у Ш., с тим да се ослобађа те обавезе, ако тужитељици исплати накнаду на име порушеног стана у износу од 20.000,00 КМ са законском затезном каматом од дана подношења тужбе до исплате. Тужитељица је обавезана да туженој накнади трошкове поступка у износу од 2.260,00 КМ.

Другостепеном пресудом Окружног суда у Добоју број 86 0 П 001880 11 Гж од 12.10.2011. године жалба тужитељице је одбијена и првостепена пресуда потврђена.

Тужитељица ревизијом побија другостепену пресуду због повреда одредаба парничног поступка и погрешне примјене материјалног права и предлаже да се побијана пресуда преиначи и тужбени захтјев усвоји уз накнаду трошкова поступка или да се та пресуда укине и предмет врати истом суду на поновно суђење.

Тужена у одговору на ревизију тужитељице оспорава њене наводе и предлаже да се ревизија одбије као неоснована.

Ревизија није основана.

Предмет спора је захтјев тужитељице да се утврди да је власник стана ближе означеног у изреци првостепене пресуде, да јој тужена преда у посјед и својину други одговарајући стан на име тог стана који је порушен, а да се те обавезе може ослободити исплатом противвриједности стана у износу од 20.000,00 КМ са припадајућом каматом.

Првостепени суд је наконведеног поступка утврдио да је мајка тужитељице М. Д. била носилац станарског права на довособном стану у Ш., Ул. ... бр. ..., површине ... м² на основу рјешења СИЗ становања Б. Ш. од 12.11.1985. године и да је стан напустила због ратних дејстава. Рјешењем Министарства за ... РС, Одсјек Ш., број 05-050-55-755/99 од 1.6.2000. године утврђено јој је својство носиоца станарског права на предметном стану, а у Записнику истог Министарства од 10.11.2003. године о примопредаји стана је назначено да је стан девастиран и неуслован за становање и мајка тужитељице није ушла у посјед стана, а умрла је 2006. године. Објекат у коме се налазио предметни стан је порушен на основу рјешења тужене број 06-362-20/05 од 21.4.2005. године коме је претходио поступак у коме је утврђено да објекат није услован за становање због његове дотрајалости. У моменту рушења, у згради није било станара. Закључком тужене од 10.1.2007. године, који је потврђен другостепеним рјешењем од 8.8.2007. године, одбачен је захтјев тужитељице за пренос станарског права. Тужитељица је тужбу у овој правној ствари поднијела 7.4.2008. године.

На основу оваквог стања чињеница нижестепени судови су закључили да је мајка тужитељице била корисник, а не власник предметног стана и да не постоји правни основ да се, након њене смрти, тужитељици утврди право власништва на том стану, те да је рушењем стана мајци тужитељице престао уговор о кориштењу стана по самом закону (члан 52. Закона о стамбеним односима („Службени лист СРБиХ“, 14/84, 12./87 и 36/89, те „Службени гласник Републике Српске“, бр. 19/93, 22/93, 12/99 и 31/99, даље: ЗСО); да на тужитељицу није пренесено станарског права на истом стану и да нема основа за додјелу јој другог одговарајућег стана, а тиме ни за исплату противвриједности стана. Из ових разлога, примјеном наведене законске одредбе и члана 123. и 126. Закона о парничном поступку („Службени гласник Републике Српске“, број 58/03 до 49/09, даље: ЗПП) првостепени суд је захтјев тужитељице одбио.

Одлуке нижестепених судови су правилне и законите.

Међу парничним странкама није спорно да је тужитељица законски наслједник (кћерка) покојне М. Д., на којој чињеници, уз тврдњу да је са њом заједнички користила стан, је и засновала легитимацију за подношење тужбе у овој парници.

Тужена је током поступка оспоравала захтјев тужитељице, између осталог и истакнутим приговором недостатка активне легитимације на њеној страни. Прихватањем основаним овог приговора, нижестепени судови су одбили захтјев тужитељице као неоснован.

Право власништва на стану у држаној својини стиче се откупом стана. Откупити се може стан у државној својини на којем постоји станарско право (члан 9. став 1. Закона о приватизацији државних станова “Службени гласник Републике Српске“ - пречишћени текст број 59/08, 58/09 и 71/10), а право на откуп стана има носилац станарског права, којим се у смислу одредби члана 5. став 1. наведеног закона сматра и лице које је то право стекло према одредбама ЗСО.

Из утврђеног чињеничног стања произлази да мајка тужитељице није стекла право власништва на наведеном стану откупом стана по ЗПДС (тужитељица то и не тврди) него је стекла својство носиоца станарског права (члан 2. став 2. ЗСО) а станарско право у смислу одредби члана 2. став 2. Закона о наслеђивању („Службени гласник Републике Српске“, број 3/09), није подобно за наслеђивање. Стога, како мајка тужитељице није била власник стана, ни тужитељица то право није могла стећи наслеђивањем иза смрти мајке, па како то право није стекла ни по другом основу, правилно су нижестепени судови судили када су захтјев тужитељице да јој се утврди право власништва на спорном стану, одбили.

Према одредби члана 22. став 3. ЗСО стамбени орган управе одлучује да ли лицу, које је стан користило заједно са носиоцем станарског права након његове смрти припада право да настави кориштење стана. У конкретном случају је закључком тужене од 10.1.2007. године одбачен захтјев тужитељице да се након смрти њене мајке (носиоца станарског права) пренесе станарско право на тужитељицу. У управном поступку је, дакле, утврђено да тужитељица не може према одредбама ЗСО наставити кориштење стана као члан породичног домаћинства њене мајке (члан 21. став 2. ЗСО), јер је другостепеним рјешењем од 8.8.2007. године жалба тужитељице одбијена и наведени закључак је потврђен. Тужитељица није тврдила да је покренула управни спор нити је на те околности предлагала, па ни проводила било какве доказе. Престанком станарског права мајци тужитељице, у ситуацији када то право није у управном поступку пренесено на тужитељицу, она нема правни основ за обезбјеђење и предају у посјед и својину другог одговарајућег стана. Зато, наводи ревизије да се тужитељица бринула о мајци и да је издржавала, не доприносе другачијем исходу овог спора.

Право на обезбјеђење другог стана не би припадало ни мајци тужитељице да је она то, за живота тражила. Према члану 52. став 1. ЗСО уговор о кориштењу стана престаје, између осталог, и ако се зграда или дио зграде у којој је стан, мора рушити на основу правоснажног рјешења надлежног органа. Њој је стан на којем је била носилац станарског права враћен у управном поступку 1.6.2000. године. Записником о примопредаји од 10.12.2003. године је извршена примопредаја стана. Међутим, и поред тога, од њеног иселења из стана 1992. године до смрти (2006. године), то значи ни прије доношења рјешења о рушењу ни у вријеме рушења стана, она није била корисник стана, слиједом чега није постојала обавеза стамбеног органа тужене да јој обезбиједи смјештај у другом одговарајућем стану, јер у вријеме рушења стана, које је релевантно за примјену члана 52. ЗСО она није била у фактичкој вези са тим станом. То право поготово не припада тужитељици, јер она није извела било какво право на предметном стану, из права која је на спорном стану имала њена мајка.

На законитост и правилност побијане пресуде не утиче ни тврдња ревизије да заједница живота тужитељице као члана породичног домаћинства носиоца станарског права представља основ за утврђење својства носиоца станарског права тужитељици, јер је о њеном захтјеву за пренос станарског права, одлучено рјешењем надлежног управног органа којим њен захтјев није усвојен а законитост и правилност тог рјешења тужитељица је могла оспоравати само у управном поступку и управном спору, о њиховој законитости се не одлучује у овом парничном поступку.

Тужитељица захтјевом тражи и да се тужена обавезе да јој преда одговарајући стан исте површине, изграђен на градском грађевинском земљишту у Ш., а да се ослобађа те обавезе ако јој исплати противвриједност у износу од 20.000,00 КМ, на име наведеног порушеног стана. Ради се, дакле, о алтернативном овлаштењу тужене (*fakultas alternativa*) које би дало могућност избора туженој само да је својинско правни захтјев за обезбјеђење и предају у посјед и својину другог одговарајућег стана, основан, што оvdје није случај. Како нема основа за наведени својинско правни захтјев из којег би произашло алтернативно овлаштење тужене, избор од стране тужене, није могућ.

Тужена, супротно наводима ревизије, нема обавезу да тужитељици обезбједи други одговарајући стан ни у смислу одредбе члана 54. ЗПДС, с обзиром да је спорни стан порушен на основу рјешења надлежног управног органа због дотрајалости зграде и због опасности за околину, а не у ратним дејствима, нити је тужитељица стварно легитимисана за постављање оваквог, као ни других предње наведених дијелова тужбеног захтјева. Наиме, тужитељица није у материјално правном односу са туженом у погледу предметног стана и не припадају јој овлаштења да с основом полаже било какво право на спорном стану. Зато су нижестепени судови правилно судили када су прихватајући основаним приговор тужене о недостатку активне легитимације тужитељице у овој парници, тужбени захтјев одбили, за шта су имали упориште у утврђеном чињеничном стању и у релевантним одредбама материјалног права, и за своје одлуке су дали јасне и ваљане разлоге, које као правилне прихвата и овај суд.

С обзиром на наведено, ни тврдња ревизије да је обавеза тужене да на својој територији чува и обезбјеђује имовину и грађане, није од утицаја на правилност и законитост побијане пресуде.

Према изложеном, побијана пресуда нема недостатака на које се указује у ревизији тужитељице а ни оних на које овај суд у смислу одредби члана 241. ЗПП пази по службеној дужности, због чега је ревизија тужитељице одбијена као неоснована примјеном одредбе члана 248. истог закона.

Предсједник вијећа
Биљана Томић

За тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарнице
Амила Подрашчић